

**Budapest Főváros X. kerület
Kőbányai Önkormányzat
Alpolgármestere**

**Előterjesztés a Képviselő-testület részére
a kerületi gyermekjóléti feladatokról szóló 2013. évre vonatkozó
átfogó értékelés elfogadásáról**

I. Tartalmi összefoglaló

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése alapján a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít, melyet megküld a Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatalnak is.

Az értékelés tartalmi követelményeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet tartalmazza.

A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - b) egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - c) gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - a) gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - b) gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).

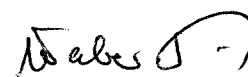
6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, dropprevenció stb.).

II. Döntési javaslat

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete meghozza az előterjesztés 1. mellékletében foglalt határozatot.

Budapest, 2014. április „4.”

Weeber Tibor

Törvényességi szempontból ellenjegyzem:

Dr. Szabó Krisztián
jegyző

1. melléklet az előterjesztéshez

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének

.../2014. (IV. 17.) határozata

a kerületi gyermekjóléti feladatokról szóló 2013. évre vonatkozó átfogó értékelés elfogadásáról

1. Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja a kerületi gyermekjóléti feladatokról szóló 2013. évre vonatkozó átfogó értékelést.

2. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy a értékelést terjessze fel a Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatalhoz.

Határidő: azonnal
Feladatkörében érintett: a humán szakterületért felelős alpolgármester
a Humán Iroda vezetője

BUDAPEST FŐVÁROS X. KERÜLET KŐBÁNYAI ÖNKORMÁNYZAT

Átfogó értékelés
az önkormányzat gyermekjóléti
feladatainak ellátásáról

2013

„Az az ember cselekszik helyesen, aki hajlandó megőrizni magában a **gyermekkor** egy részét, és lényé egy zugát fenntartja a tovább élő álmoknak.”

(Marc Lévy)

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít. Az értékelést a képviselő-testület megtárgyalja, majd a döntéssel együtt meg kell küldeni a Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatal részére. A gyámhivatal az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a helyi önkormányzat felé. A helyi önkormányzat hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhivatal javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az átfogó értékelés elkészítéséhez a tartalmi követelményeket a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet 10. melléklete tartalmazza.

Ez alapján az átfogó értékelés tartalmi követelményei:

- a település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira,
- az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások biztosítása,
- az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása,
- a felügyeleti szervek és a működést engedélyező hatóság ellenőrzéseinek alkalmával tett megállapítások bemutatása,
- a jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása,
- a bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása, valamint a gyermekkorú és fiatalkorú bűnelkövetők és az általuk elkövetett bűncselekmények adatainak és okainak bemutatása,
- a települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés a szolgáltatások ellátásában.

A gyermekek védelmének rendszerét a Gyvt. rendelkezései határozzák meg. A törvény és végrehajtási rendeletei; illetve a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat helyi rendeletei – a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 22/2012. (V. 23.) és a szociális ellátásokról szóló 39/2013. (XII. 17.) – értelmében a gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a hatósági intézkedések biztosítják.

A jogszabályban meghatározott intézkedések egymásra épülnek, a szakemberek együttműködése, egymás kompetencia határainak ismerete és betartása által biztosíthatóak a törvényben meghatározott gyermeki jogok, segítséget nyújtva a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeknek esélyeinek javítására, prevenciós intézkedéseket téve a veszélyeztetettség megelőzésére.

A szakmaközi megbeszélések és az éves gyermekvédelmi tanácskozás résztvevői folyamatosan erősítik azt a megállapítást, hogy a X. kerületben a helyi gyermekvédelmi rendszer kiépült, a szakemberek egymás munkáját támogatva, kiegészítve végzik feladataikat. Az együttműködés az elmúlt évek folyamán sokat javult, és ennek további erősítése minden terület számára közös célként fogalmazódott meg.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A Bárka Kőbányai Humánszolgáltató Központ, a Humán Iroda, a Gyámhivatal, az oktatási és egészségügyi intézmények munkatársai, illetve a kőbányai gyermekvédelem területén tevékenykedő valamennyi szakember szem előtt tartja azt a törvényi alapelvet, miszerint elsődleges feladat a gyermek érdekeinek és jogainak figyelembe vétele, családban történő nevelkedésének biztosítása.

I. A kerület demográfiai mutatói

Kőbánya lakossága a népességnyilvántartás szerint 2013. december 31-én 76 731 fő volt. Mint az alábbi táblázat is mutatja, a kerület lakosainak a száma az elmúlt évhez képest csökkent.

A népesség-nyilvántartás szerint az utóbbi években a lakosság szám a következők szerint alakult:

Korosztály	2008. év	2009. év	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év
0-3 év	2168 fő	2105 fő	2140 fő	2855 fő	2329 fő	2885
3-6 év	1845 fő	1962 fő	2058 fő	2030 fő	2363 fő	1801
6-14 év	4805 fő	4710 fő	4670 fő	4697 fő	5171 fő	4919
14-18 év	2954 fő	2865 fő	2727 fő	2731 fő	2810 fő	2986
18-65 év	50254 fő	49801 fő	50498 fő	50216 fő	55707 fő	52915
65 év felett	12244 fő	12542 fő	11790 fő	11 975 fő	12377 fő	11225
Összesen	74270 fő	73985 fő	73883 fő	74504 fő	80 757 fő	76 731

A gyermekkorú lakosság adatait megvizsgálva azt tapasztaljuk, hogy a 3-6 éves korosztály száma az elmúlt évekhez képest lecsökkent. A 3-6 éves korosztály csökkenését az intézményi ellátásban is érzékeljük, a korábbi évek gyakorlatától eltérően nincs férőhelyhiány az óvodai ellátásban.

A gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek nem csak a bejelentett lakcímmel rendelkező családoknak nyújtanak segítséget, hanem a kerületben életvitelszerűen tartózkodókkal szemben is ellátási kötelezettségük van. Bár a demográfiai mutatók szerint a lakosság szám csökken, a gyermekvédelemben dolgozók feladatai, esetszámai többnyire emelkednek.

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

A gyermekek után igényelhető szociálpolitikai juttatások a Gyvt., és a szociális ellátásokról és gyermekvédelmi támogatásokról szóló 32/2011. (IX. 23.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: R.) jogosultsági feltételei szerint kerültek meghatározásra az elmúlt évben.

1. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatást kérhet az a család, aki időszakosan létfenntartási gondokkal küzd vagy a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe kerül.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás 2013. évi adatai

	Támogatásban részesített személyek száma	Támogatási esetek száma	Felhasznált összeg (eFt, kerekítve)
Egyszer részesült támogatásban	498	274	2 156
Kétszer részesült támogatásban	2996	2021	17 077
Háromszor vagy többször részesült támogatásban	339	124	986
Havonta részesült támogatásban	-	-	
Összesen:	3 833	2 419	20 219

Helyi rendeletünk alapján évente öt alkalommal lehet igényelni rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, de ez csak kettő alkalommal lehet pénzbeli támogatás, háromszor pedig természetbeni juttatás (erdei iskola, iskolai tábor támogatása, szolgáltatóhoz történő utalás, tűzifa biztosítása).

A kérelmezők száma az utóbbi két évben csökkent, ennek oka egyrészt a rendelet 2012. évi szigorításából adódik, másrészt a csökkenő gyermeklétszámmal is indokolható. Ezzel párhuzamosan a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra fordított összeg is csökkent az utóbbi években.

	Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra felhasznált összeg
2011. év	48 571 eFt
2012. év	32 754 eFt
2013. év	20 219 eFt

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás iránt benyújtott kérelemre hozott elutasító határozatok számának alakulását mutatja az alábbi táblázat. Az elutasítások oka többnyire az, hogy a havi egy főre jutó jövedelem az előírt értékhatárt meghaladta.

	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év
Megállapító határozatok száma	3171	3978	2957	2419
Elutasító határozatok száma	33	6	16	27

Évek óta hagyomány a kerületünkben, hogy a képviselő-testület december hónapban megajándékozza a családokat, 2013. évben 282 család részesült közel 10 000 Ft értékű élelmiszersomagban.

2. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt-ben meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, illetve külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek (pl. ingyenes tankönyv) az igénybevételére.

A Gyvt. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jövedelmi feltételeit differenciáltan állapítja meg. 2013. évben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot kellett megállapítani, ha a családban az egy főre eső havi jövedelem nem haladta meg a nyugdíjminimum 130 %-át. Egyedülálló szülő, tartós beteg vagy fogyatékos gyermek, valamint nagykorúvá vált gyermek esetében az egy főre jutó jövedelmi értékhatár a nyugdíjminimum 140 %-a volt.

Kedvezményben részesülhet a gyermeket egyedülállóként nevelő család, a tartós beteg, illetve súlyos fogyatékos gyermeket gondozó szülő, továbbá a hátrányos helyzetük ellenére tanulmányokat folytató fiatal felnőtt, az átlagostól eltérő élethelyzetére való tekintettel.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelkező jogosult, aki a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban, nyugdíjszerű rendszeres szociális pénzellátásban, vagy időskorúak járadékában részesül. A jogosultsági feltételeket a Gyvt. határozza meg, a jövedelmi értékhatárt tekintve évek óta nem változott a törvény.

2013. december 31-én rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre és kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra jogosult családok száma a gyermekek száma szerint:

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy annál több	Összesen
	Gyermekek száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	666	567	237	11	5	1486
Ebből: egyedülálló szülő	387	198	136	3	-	724
Kiegészítő gyermekvédelmi						
Családok száma	3	-	-	-	-	3
Ebből: egyedülálló gyám	2	-	-	-	-	2

2012. december 31-én 1524 család részesült rendszeres gyermekvédelmi támogatásban, ez a szám 2013-ban már csak 1486 volt, tehát ugyanúgy ahogy a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetében csökkentő tendencia tapasztalható.

A kedvezményre való jogosultság megállapítását a szülő vagy törvényes képviselő, illetve nagykorú terjesztheti elő a polgármesteri hivatalnál. Az ellátásban részesülő évente két alkalommal, augusztus 1-jén fennálló jogosultság esetén augusztus hónapban, november 1-jén fennálló jogosultság esetén november hónapban gyermekenként 5800 Ft értékű támogatást kap. Ezt a támogatást a Gyvt. tavalyi módosítása alapján természetbeni támogatásként, Gyermekvédelmi Erzsébet-utalvány formájában kapták meg a családok.

Az elmúlt évben rendszeres gyermekvédelmi támogatás ügykörben 1492 db megállapító és 38 db elutasító határozatot hozott önkormányzatunk.

	2010. év	2011.év	2012. év	2013. év
Egyszeri támogatásban részesülő gyermekek száma	2933 gyermek	3045 gyermek	2583 gyermek	2515 gyermek
A támogatás összege	34 295 eFt	34 684 eFt	30 478 eFt	29 174 eFt

2010 évben összesen 2933 gyermek részesült egyszeri támogatásban, a kifizetett összeg összesen 34 295 000 Ft volt.

2011 évben csekély mértékben emelkedett a kedvezményben részesült gyermekek száma (3045 fő) és a kifizetett összegek mértéke is emelkedést mutatott, azonban 2012. évben mintegy 13, 8 %-kal csökkent a támogatásban részesült gyermekek száma. 2013. évben csekély mértékben ugyan, de további csökkenés tapasztalható.

3. Óvodáztatási támogatás

A Gyvt. 20/C.§-a alapján 2009. január 01-től bevezetésre került az óvodáztatási támogatás. Annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll, a tárgyév június és december hónapjában óvodáztatási támogatást kell folyósítani. A támogatás mértéke a beiratkozást követően első alkalommal 20 000 Ft, majd félévenként 10 000 Ft a gyermek 5. életévének betöltéséig.

2013. évben óvodáztatási támogatásban részesített gyermekek száma támogatási alkalmak és életkor szerint

Megnevezés	Támogatási alkalmak	Felhasznált összeg (eFt)
Első alkalommal		
3 éves	5	100
4 éves	36	720
További alkalmakkor		
3 éves	-	-
4 éves	47	470
5 éves	68	680
Összesen:	156	1 970

A 20 000 Ft összegű támogatás a 2009. január 1-ét követően beíratott gyermekek után jár. A 10 000 Ft összegű támogatás kifizetésére félévenként egyszer, azaz júniusban és decemberben kerül sor akkor, ha legalább három hónap eltelt a gyermek óvodai beiratása óta.

	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év
Óvodáztatási támogatásban részesülő gyermekek száma	75 gyermek	104 gyermek	110 gyermek	156 gyermek
Az önk. által kifizetett támogatások összege	1 060 eFt	1 490 eFt	1 570 eFt	1 970 eFt

2011. évben 38,6%-kal nőtt az óvodáztatási támogatásban részesülő gyermekek száma, és 40,5 %-kal magasabb összeget biztosított az önkormányzat a támogatás kifizetésére.

Az utóbbi két évben kisebb mértékű emelkedés volt tapasztalható ennél a támogatási formánál.

4. Gyermekétkeztetés

A gyermekétkeztetési térítési díj kedvezményt, illetve az ingyenes ellátást (normatív kedvezmények) a Gyvt. 148. §-a alapján szabályozottak szerint biztosítani kell.

2012. évben a kedvezményes étkeztetést külön 69 fő igényelte, a kimutatás szerint összesen 1 284 eFt volt a kiadás. Az elmúlt évben 56 gyermek részesült kedvezményes étkezésben és 1 022 eFt-ot fordított az önkormányzat ennek biztosítására.

III. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

1. Gyermekjóléti szolgáltatás

Kerületünkben a gyermekjóléti szolgáltatást a Kőbányai Gyermekjóléti Központ és a Kőbányai Családsegítő Szolgálat (a továbbiakban: Bárka) szolgáltatásain keresztül biztosította az önkormányzat az elmúlt évben.

A családgondozói esetszámok alakulása:

A családgondozói esetszámok alakulása		
	2012. év	2013. év
Családok száma	789	614
Gyermekek száma	1221	1059
Új esetek száma / gyerek száma	642	747
Új esetek száma / család szám	560	651
Lezárt esetek / gyerek szám	537	530
Lezárt esetek/család szám	394	393
Ez évben megtartott esetkonferencia	16	24
Ez évben megtartott eset megbeszélések	19	26
Családok száma, melyekben védelembe vett gyermek van	109	42
Ez évben védelembe vett gyermekek száma	164	54
Átmeneti nevelt gyermekek száma	229	188
Ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek száma	15	13
Tartós nevelt gyermekek száma	2	5
Környezettanulmányok száma	98	195
Ez évben készült írásbeli megáll./gondozási – nevelési terv/	550	489
Családlátogatás	2401	1789

Intézménylátogatás	554	339
Terepgyakorlatos hallgatók száma	4	0

A családgondozók esetszáma összesen: 614 család, 1059 gyermek. Ebből új eset: 651 család, 747 gyermek.

A tavalyi évhez képest 91 családdal, és 105 gyermekkel nőtt az új esetek száma.

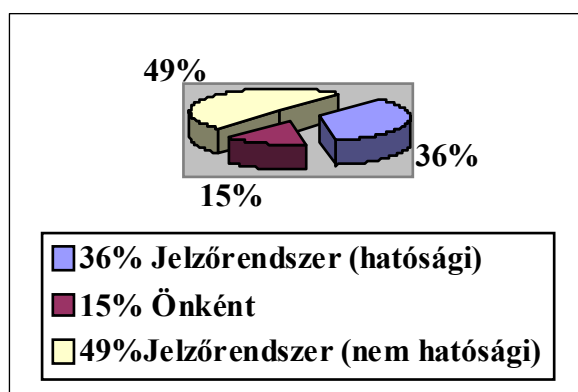
1059 gyermek gondozása: 1 családgondozóra vetítve átlagosan 106 gyermek gondozását jelenti; 614 gondozott család: 1 családgondozóra vetítve átlagosan 61 család gondozását jelenti.

A családgondozás esetszámainak alakulása az elmúlt 4 év tükrében				
Év	Teljes esetszám (család)	Gyermekek száma	Újonnan felvett esetek száma (család)	Gyermekek száma
2009	943	1543	551	858
2010	968	1675	483	821
2011	1024	1638	588	713
2012	789	1221	560	642
2013	614	1059	651	747

Mind a két adatot tekintve az ellátott, gondozott család illetve gyermek szám a duplája a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet) 1. számú mellékletében meghatározott létszámminimumoknak. A tavalyi évben be nem töltött álláshelyeket tekintve ez a szám még magasabb arányt mutat.

A családgondozók túlterheltsége nagyon nagy, a kezelendő problémák is egyre súlyosabbak.

Az új esetek alakulása a Gyerekjóléti Központban 2013. évben

Az új esetek számából látszik, hogy az intézménnyel való kapcsolatfelvétel 15%-a csupán az önkéntesen jelentkezők aránya (a tavalyi évhez képest 2% csökkenés tapasztalható). Ez nagymértékben megnehezíti az együttműködés kialakulását, mert gyakran kell a munkájukat nyíltan vagy burkoltan ellenálló családokkal eredményesen végezni.

Ugyanakkor egyre gyakoribbak a családgondozókat érő atrocitások mind az intézményben mind pedig a területen: kiabálás, fenyegetés grombaság. Szintén egyre gyakrabban fordul elő az a helyzet is, hogy a családgondozó családlátogatásra egyedül nem mehet a saját biztonsága, testi épsége érdekében.

Az elmúlt évben is magas volt az általános és középiskolákból érkezett jelzések száma, az új esetek 24%-a. Ez az arány pontosan megegyező a tavalyival. Ezek a jelzések a gyermekek iskolai mulasztásairól, illetve a magatartási problémáikról szólnak. Továbbra is fenn áll és jellemző, hogy ezek a tünetek elfedik a többi problémát, és a veszélyeztetettség megítélése során a gyermekek deviáns cselekedeteit helyezik a középpontba. Az iskolai jelzésekben

megfogalmazott problémák vonatkozásában eltérnek az általános és középiskolák. A középiskolai jelzések zömében az iskolai mulasztásról szólnak, míg az általános iskolák jelzéseiben a magatartási problémák és az iskolai mulasztások egyaránt megjelennek.

A Gyermekjóléti Központ gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági feladatai:

- védelembe vétel esetén családgondozás: a védelembe vételi eljárás során az önkéntesség helyét átveszi a családtagok kötelezése, az önkéntes együttműködést felváltja az „együttműködésre kötelezett” fogalom
- ideiglenes hatályú elhelyezésre javaslattevés
- átmeneti nevelésbe vételre javaslattevés
- átmeneti nevelésbe vett gyermek családjának gondozása
- utógondozás elrendelése esetén családgondozás
-

Amennyiben a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges ellátás a szülő beleegyezésével nem biztosítható és ez a körülmény a gyermek fejlődését veszélyezteti, a gyámhivatal a veszélyeztetettség mértékétől függően elrendeli a felsorolt intézkedések valamelyikét.

Hatósági felkérésre leggyakrabban a gyermekek iskolai mulasztása miatt került sor. A tavalyi évben a védelembe vett gyermekek száma csökkent az előző évekhez viszonyítva. Ennek oka, hogy az iskolaköteles korhatár 16. éves korra csökkent. Ez teljes évre vetítve 20%-os védelembe vett gyerekszám csökkenést mutat.

A védelembe vétel során a gyámhatóság kirendeli a családgondozót és a veszélyeztetettség megszüntetése céljából, kötelezettségeket állapít meg a családtagokra nézve és kötelezi őket az együttműködésre a gondozási-nevelési terv alapján.

Bárka Gyermekjóléti Központ védelembe vételek számának alakulása az elmúlt 5 év tükrében		
	Családok száma	Gyermekek száma
2009. év	77	130
2010. év	93	168
2011. év	157	218
2012. év	109	164
2013. év	81	131

Az újonnan védelembe vett 54 gyermeknél a védelembe vételi okok alakulása:

- környezeti ok: 2 gyermeknél
- 50 óra feletti igazolatlan mulasztás: 16 gyermeknél
- szülői magatartás: 15 gyermeknél
- gyermek magatartása: 13 gyermeknél
- gyermek bűncselekménye: 2 gyermeknél
- fiatalkorú bűncselekménye: 3 gyermeknél
- gyermek bántalmazása miatt: 3 gyermeknél

A Bárka tevékenységi körébe tartozik a **válsághelyzetben levő várandós anyák** segítése, tanácsokkal való ellátása is. Az intézményhez forduló válsághelyzetben lévő várandós anyák jogi-és pszichológiai tanácsadást kapnak, valamint segítséget nyújt a gyermekjóléti szolgálat a családok átmeneti otthonába történő elhelyezésben is.

2013. évben 881 várandós anya közül 52 fő szociálisan fokozott gondozást igénylő várandós anyát tartottak nyilván a kerületi védőnők, a kiskorú várandós anyák száma 3 fő volt.

2013-ben **50** alkalommal tartott **esetkonferenciát, esetmegbeszélést** az intézmény a családok és a szakemberek részvételével. Az esetkonferenciák, esetmegbeszélők céljai a problémák feltárása, tükrözése, a segítő kapacitások mozgósítása, az egységesebb látásmód kialakítása, megoldási alternatívák kidolgozása és kiválasztása a cél feladatok kijelölésével és feladatmegosztásával. Ezek a megbeszélések akkor sikeresek igazán, ha minden meghívott megjelenik, és a megbeszélések végére kialakul egy konszenzus a problémák meghatározásában.

Családgondozás okai leggyakoribb probléma típusai –halmazott adat - (2013)

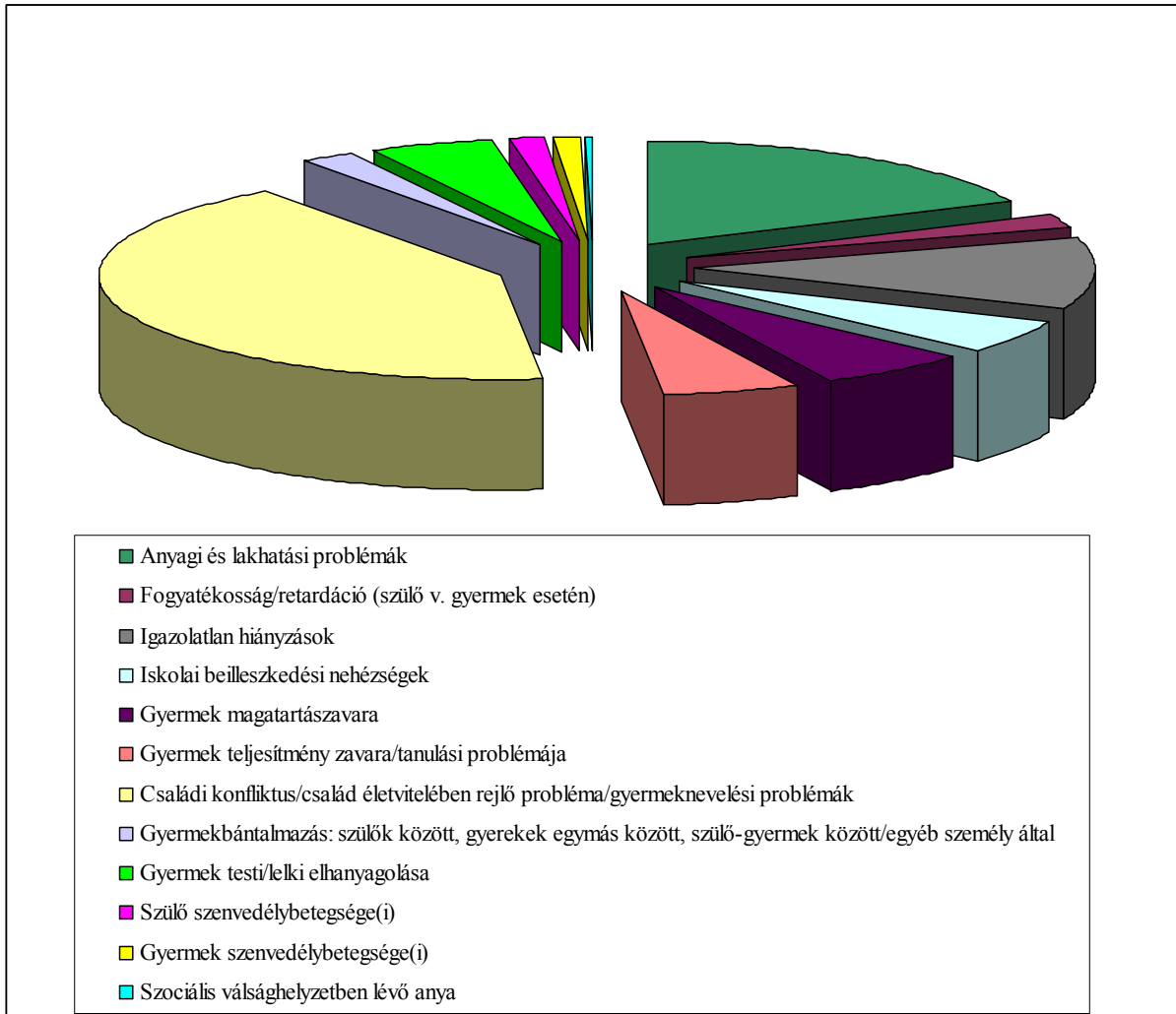
Anyagi és lakhatási problémák	549
Fogyatékoság/retardáció (szülő v. gyermek esetén)	72
Igazolatlan hiányzások	337
Iskolai beilleszkedési nehézségek	158
Gyermek magatartászavara	189
Gyermek teljesítmény zavara/tanulási problémája	164
Családi konfliktus/család életvitelében rejlő probléma/gyermeknevelési problémák	1267
Gyermekbántalmazás: szülők között, gyerekek egymás között, szülő-gyermek között/egyéb személy által	71
Gyermek testi/lelki elhanyagolása	149
Szülő szenvedélybetegsége(i)	48
Gyermek szenvedélybetegsége(i)	29
Szociális válsághelyzetben lévő anya	11
összesen	3044

A 2013. évben 530 gondozás került lezárásra. 95 gyermek esetében azért került sor a lezárásra, mert betöltötték a 18. életévüket. 185 gyermek esetében a gyermekek és családjaik elköltöztek a X. kerület illetékességi területéről. 250 gondozott gyermek esetén, a család életében felmerülő - igazolatlan mulasztás, magatartási, gyermeknevelési-, életvezetési-, életviteli –, illetve egyéb probléma megszüntetése érdekében a szülő(k) és a gyermek(ek) által a gondozási nevelési tervben vállalt feladatok teljesítése, valamint a családgondozás során tanúsított megfelelő együttműködés az adott probléma, a veszélyeztetettség megszűnését eredményezte.

Gondozott esetek lezárásnak okai 2013-ban

Nagykorúvá vált	Elköltözött	Megoldódott	Lezárult gondozás /gyermek/ összesen
95	185	250	530

A Gyermekjóléti Központ leggyakoribb problémátípusai (2013)

A Gyermekjóléti Központ **speciális szolgáltatásai:**

A **kórházi szociális munka** a kórházakkal való kapcsolattartást és együttműködést foglalja magában. A kórházak szociális munkatársaival jó kapcsolat alakult ki az elmúlt évek folyamán. Az együttműködés eredményeképpen a kliensek kórházi tartózkodása alatt megkezdődik a probléma feltárása, a közös munka, a hazagondozás érdekében.

A kórházi szociális munka kapcsolt munkakörként jelenik meg a Gyermekjóléti Központ család gondozói számára. Eredményességét – mivel állandó kórházi jelenlétre a magas család gondozói esetszám miatt nincsen lehetőség – nem lehet mérni.

A **kapcsolattartási ügyelet** célja a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása mellett konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása. Ezen kívül az érintettek kérésére, illetőleg a gyámhivatal kezdeményezésére gyermekvédelmi közvetítői eljárás (mediáció) biztosítása, melynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük a megállapodás létrehozása, és annak mindkét fél részéről történő betartása. Amennyiben felügyelt kapcsolattartás szükséges, akkor az elrendelő szervvel történt előzetes egyeztetést követően felügyeletet ellátó szakember biztosítása. A felügyelt kapcsolattartáson törtétekről és a szülő-gyermek kapcsolat alakulásáról a gyámhivatal rendszeresen tájékoztatják.

A 2013-as év során 115 esetben került sor a kapcsolatügyeleti szolgáltatásra. 57 esetben fordult elő, hogy a család valamely tagja nem jelent meg a megbeszélte időpontokban, aminek következtében a megbeszélte időpontok elmaradtak. Végül 19 család esetében került sor a kiesett alkalmak pótlására a kollégákkal előre egyeztetett időpontnak és ütemtervnek megfelelően. 85 esetben merült fel az igény mediációs ülésre, amelyből 75 alkalom megvalósult.

A szolgáltatást 16 család vette igénybe: Önkéntesen 10 család, családgondozó és hatóság javaslatára 7 család, hatósági kötelezésre 1 család.

2013. év tapasztalatai:

- Túlnyomó többségben van az önkéntes megkeresés, illetve a családgondozó által javasolt felkérés.
- Ha párhuzamosan zajlik a mediációs folyamat és a bírósági tárgyalás, sok esetben kudarcba fullad a megállapodás keresés.
- Azok a családok, akik sikeres mediációs tárgyaláson vettek részt, új probléma felmerülése esetén, önként visszamennek.

A kapcsolattartási szolgáltatást igénybevevő családoknak, főként a gyerekeknek különösen fontos az állandóság. A közvetítői munka hatékonysága megkívánja az állandó és jól összeszokott munkatársakat. A tavalyi évben ennek sikerült eleget tennie az intézménynek.

Az **utcai szociális munka** gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként, elsősorban a közterületeken végzett olyan önálló szakmai tevékenység, melynek célja a rendszeres és aktív jelenlétten keresztül a gyermekek és a fiatalok elérése, szükségleteik, hiányállapotaik, problémáik, megfogalmazása és megfelelő szolgáltatáshoz való hozzájárás elősegítése.

Az utcai szociális munka két elv alapján működik, nyújt segítséget:

- Saját beleegyezéssel: az ügyfél nevének és adatainak felfedése mellett – gyorsan és hatékonyan lehet intézkedni, vagy ellátáshoz közvetíteni az ügyfelet.
- Beleegyezése nélkül: indirekt segítségnyújtás. A gyermek adatainak titokban tartása mellett szervezni olyan programot, mely az adott problémát érinti.

Az utcai szociális munka forgalma

Év	Fő összesen	Kimenő	Bejövő	Összesen
2012.	86	746	304	1060
2013.	258	660	135	795

A Prevenziós Csoport utcai szociális munkásai a tavalyi évben 258 fővel kerültek kapcsolatba.

A szociális munkások a tavalyi év során több alkalommal kerültek kapcsolatba olyan hajléktalan családdal, ahol érintett volt kiskorú gyermek is. Több esetben előfordult, hogy a hatóságok segítségét kellett kérniük. Drog- illetve alkoholprobléma miatt 25 fő került a látóterükbe. A központtal kapcsolatban álló, 18. életévüket betöltött személyeknél a designer drogok jelennek meg fő szerként. Négy alkalommal kaptak jelzést kerületi iskolából, ahol fiataloknál drogfogyasztási probléma jelent meg, abból is a marihuána illetve a THC hatásait utánzó szintetikus szerek.

Az Alapítvány a Kőbányai Családokért, a SZOSZAK, és a megnyert pályázatinknak köszönhetően a tavalyi évben három kamasztábort sikerült megszervezni, melyekben 32 kamasz gyermek számára tudtak lehetőséget teremteni a szabadidő hasznos eltöltésére.

A Radar Ifjúsági Irodában heti rendszerességgel csoport foglalkozást tartottak. Az utcai szociális munka során a Bárka által szervezett programokba 22 főt sikerült bevonni. (Felfedező, Családi nap, Sportnap).

Bárka Gyermekjóléti Központ - pszichológiai ellátás (2013)

	Gyermekpszichológus	Felnőtt pszichológus
Terápiás ellátás, tanácsadás	223	100
Konzultáció	271	0
Esetkonferencia	11	2
Más ellátásba küldés	70	6
Családgondozói konzultációk	181	57
Összesen:	756	165

Bárka Gyermekjóléti Központ pszichológiai ellátás (2012)

	Gyermekpszichológus	Felnőtt pszichológus
Terápiás ellátás, tanácsadás	209	122
Konzultáció	271	0
Esetkonferencia	9	6
Más ellátásba küldés	79	2
Családgondozói konzultációk	174	50
Összesen:	742	180

A BÁRKA felnőtt pszichológusa heti 5 órában a Gyermekjóléti Központ felnőtt ügyfeleit látja el. Az ügyfeleket jellemzően (szülő, gyám) a családgondozók irányítják a pszichológushoz, amennyiben úgy érzékelik, hogy a gondozott családban a szülőnek is szüksége lenne pszichés támogatásra, saját problémáik, szülői kompetenciáik hiánya akadályozza őket a gyermekükhöz való megfelelő odafordulásban.

A BÁRKA gyermek pszichológusa a gyermekek ellátásával, nevelésével, gondozásával kapcsolatban felmerülő problémák széles spektrumában nyújt segítséget. Szorosan együttműködik a delegáló családgondozókkal, a gyámhatósággal, a társ intézményekkel, valamint az esetleges pszichiátriai, neurológiai gondozókkal, mivel a Gyermekjóléti Központ koncepciója, valamint protokollja a gyermekek komplex ellátását tartja szem előtt. Ennek értelmében a terápiás ellátás mellett kamasz és kiskamasz konzultáció, szülő- és családkonzultáció, konfliktuskezelő foglalkozások, pszichoterápiára szocializációs foglalkozások tartása, további intézmények felé való delegálás a feladata. Ezen kívül a komplex ellátás szükségessé teszi, hogy a családgondozókkal családlátogatásokon vegyen részt, különösen indokolt esetekben. Feladatköréhez tartozik még az intézmény működésének támogatása családgondozói konzultációkkal, valamint esetmegbeszélők és esetkonferenciák megtartásával.

A két intézményben zajló pszichológiai ellátás közötti lényeges különbség az önkéntesség és a motiváltság kérdése. A Gyermekjóléti Központ a gyermekek veszélyeztetettségének

megszüntetése érdekében kötelezheti mind a szülőket, mind a gyermeket a pszichológiai ellátás igénybevételére. Az ügyfél ezt egyfajta presszióknak élheti meg, hogy pszichológushoz irányítják. Ebből adódóan a terápiával kapcsolatban az ellenállásuk nagymértékű, motivációjuk alacsony. A terápiás munka első szakaszát főleg az ellenállás leküzdése, a terápiára való szocializálás képezi. Az esetek túlnyomó részében a pszichológusoknak nagyfokú nyitottságra, tapasztalatra, szakmai tájékozottságra és kreativitásra van szüksége ahhoz, hogy megtalálja a leghatékonyabb ellátási formát.

Fejlesztőpedagógiai ellátás

A gyermekek egyéni fejlesztése és tanulásának segítése, a magántanulók felkészítése, pótvizsgára felkészítése közoktatási feladat. A Gyermekjóléti Központ kizárólag azoknak a gyermekeknek segít, akik tanulási nehézségeik mellett halmozottan hátrányos helyzetűek, veszélyeztetettek, a tanulás segítése egy út és eszköz e gyermeknek nyújtott közvetlen segítségadásban. Kettős célja van, egyrészt ténylegesen csökkenteni a gyermek elmaradásait a tanulás terén, másrészt a közvetlen kapcsolaton, a személyes odafigyelésen keresztül a kialakult bizalom talaján mélységében megismerni a gyermek problémáit, és komplex segítséget nyújtani számára, egyben támogatva a családgondozó munkáját is.

Az intézményben egyéni fejlesztés is biztosítanak, ha a védelembé vételi megállapodás keretében a családgondozó kéri, vagy ha a gyermek fejlődése érdekében csak az egyéni fejlesztés vezethet eredményre (pl. magatartási, érzelmi problémák, magántanulóság).

A tanév közben az önkéntesek bevonása miatt és a Kis-Pongrác Projekttel való hatékony együttműködés miatt jelentősen csökkenteni lehetett az egyéni fejlesztések számát, így más prevenciós feladatokra több energia maradt.

A tavalyi évben is nagy sikerrel került megszervezésre a kerület pótvizsgázó gyermekei számára a felkészítés. A megvalósítást komoly előkészítő munka előzte meg, a Kis Pongrác projekt keretein belül működő programmal szoros együttműködésben az összes jelentkező gyermek ellátása megvalósulhatott. Augusztusban három héten keresztül a gyerekek a lemaradásaiktól függően heti 2-4 alkalommal jártak a foglalkozásokra, ahol képzett szakemberek és önkéntesek segítségével készülhettek pót,- illetve osztályozó vizsgáikra.

Fejlesztőpedagógusok forgalma (2013)

Fő	Egyéni	Csoportos	Összesen
178	405	583	988

Jogi tanácsadás

A Gyermekjóléti Központ jogi tanácsadása heti 2 órában történik, jellemzően a már gondozás alatt álló családok veszik igénybe ezt a szolgáltatást. A jogász rendszeresen konzultál a családgondozókkal, mely az eset vitelében nyújt segítséget a kollégáknak. A tavalyi évben 119 fő vette igénybe ezt a szolgáltatást.

2. Gyermekek napközbeni ellátása

A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat a 0 – 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátására 9 bölcsődei egységgel rendelkező Egyesített Bölcsődét tart fenn. Az 1984-ben alapított Egyesített Bölcsőde önálló jogi személy, részben önállóan működő

közszolgáltató közintézmény, amely a képviselőtestület által jóváhagyott éves költségvetés alapján működik.

Működési mutatók

A Budapest Kőbányai Önkormányzat Egyesített Bölcsődék tagintézményeinek száma 9, férőhelyek száma: 648 fő, amiből 36 férőhelyen sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztése, fejlesztő felkészítése folyik.

Férőhelyek alakulása 2013. évben

sor-szám	Bölcsőde neve, címe	Férőhelyek száma
1	Fecskefészek Bölcsőde (1106 Gépmadár u. 15.)	96
2	Napsugár Bölcsőde (1104 Mádi u. 127.)	72
3	Apraja Falva Bölcsőde (1108 Újhegyi sétány 5-7)	96
4	Gyermeksziget Bölcsőde (1108 Újhegyi sétány 15-17)	96
5	Cseperedők Bölcsőde (1102 Szent László tér 2-4.)	96
6	Gyöngyike Bölcsőde (1101 Salgótarjáni u. 47.)	36
7	Csillagfürt Bölcsőde (1103 Vaspálya u. 8-10)	48
8	Apró Csodák Bölcsőde (1105 Zsivaj u. 1-3.)	72
9	Szivárvány Bölcsőde (1106 Maglódi út 29.)	36
Összesen:		648

2013. évben a bölcsődei férőhelyek száma változatlan volt. annyi minimális változás történt, hogy az új működési engedélyben a Fecskefészek Bölcsőde korábbi férőhely bontása (72+24) megszüntetésre került, ezzel eleget téve a 2013. januártól életbe lépett törvényi változásoknak, miszerint a bölcsődék nem végezhetnek korai fejlesztést, de sajátos nevelési igényű gyermekek gondozását, nevelését igen.

A külső étkeztetés tekintetében 2013 szeptemberében merült fel az igény a Polgármesteri Hivatal dolgozóinak részéről, hogy az Apró Csodák Bölcsődéből reform vendégétkeztést kívánnak igénybe venni. Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Budapest X., XVII, XVIII. Kerületi Intézet engedélye után 2013. október 15-től napi 30 adag vendég ebéd elkészítésére nyílt lehetőség. Így a Cseperedők Bölcsődével együtt, már két intézményben készül ebéd 30 adagban külső igénybevevők számára.

2012. évi (egészséges) gyermekek statisztikai adatai:

2010. január 1-től módosult az NM rendelet. A bölcsődei csoportban nevelhető, gondozható gyermekek száma 10-ről 12 főre emelkedett. Abban a bölcsődei csoportban, melyben valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, legfeljebb 14 gyermek nevelhető, gondozható. A fogyatékos gyermeket is ellátó bölcsődei csoportban legfeljebb 10, a kizárólag fogyatékos gyermeket ellátó bölcsődei csoportban legfeljebb 6 gyermek fejleszthető, gondozható.

2001. – 2013. évi feltöltöttség és kihasználtság %- os mutatói kerületünkben

Év	Férőhely	Éves Feltöltöttség %- os mutatói	Éves Gondozott gyermekek átlag létszáma	Éves Kihasználtság % - os mutatói	Dec. 31-én Beírt gyermekek száma
2001.	530	101,23 %	372	70,17 %	536
2002.	530	107,06 %	409	77,18 %	564
2003.	530	109,42 %	422	79,65 %	580
2004.	500	110,88 %	424	83,52 %	563
2005.	520	113,50 %	421	84,08 %	580
2006.	520	114,72 %	440	84,56 %	597
2007.	500	119,18 %	436	86,55 %	633
2008.	520	126,56 %	466	92,31%	647
2009.	520	128,32 %	487	93,73%	661
2010.	624	108,31%	476	81,27%	610
2011.	624	99,22%	465	74,48%	612
2012.	624	93,11%	421	67,57%	549
2013.	648	82,99%	387	59,70%	553

2013 szeptemberében a bölcsődei férőhelyek iránti érdeklődés kisebb mértékű volt az előző évek hasonló időszakához képest. Ennek oka többféle lehet:

- 2012. március 1-óta bevezetésre kerülő TAJ alapú online nyilvántartás a KENYSZI, aminek következtében kiderül, ha a szülő Gyed mellett járhatja bölcsődébe gyermekét, és ennek következtében a Gyed folyósítása 2013. december 31-ig a jogszabályok szerint megszűnt. A szülők nem kockáztattak, nem hozták bölcsődébe gyermeküket, még ha feketén el is mentek dolgozni.
- 2013 év végén több család azzal a kéréssel fordult az intézményhez, hogy kéri gyermekük 2013. évi felvételi idejének, és beszoktatásának módosítását 2014 januárjára, februárjára, mert a kormány 2013 decemberében történt döntése értelmében, januártól a szülők gyed mellett, napi 8 órában is munkát vállalhatnak. Ha a gyermek felvételi idejét módosítják, akkor a Gyedet nem szükséges visszamondaniuk, így több pénz marad a családi kasszában.
- A gondozási díj bevezetésének lehetősége kedvezőtlenül hat a beiratkozási kedvre. A jelentkező szülők gyakran érdeklődnek a gondozási díjról. Ha korban a gyermek közelebb áll a 3 évhez és szobatiszta, az óvodát részesítik előnyben. Ebben a tanévben előfordult, hogy az óvoda év közben is átvette a gyerekeket tőlünk esetenként még a 3. életév betöltése előtt is.
- Mivel a bölcsődés korú gyermekek száma jelentősen nem csökkent a kerületben, így valószínűsíthető, hogy kevesebb édesanya tud visszamenni dolgozni.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása:

A sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztése a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény bölcsődére vonatkozó rendelkezése szerint, valamint a pedagógiai szakszolgálatokról szóló 4/2010. (I. 19.) OKM rendeletet hatályon kívül helyező, a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet értelmében 2012. december 31-ig folyhat bölcsődei gondozás-nevelés keretein belül. 2013. január 1-től a szakszolgálatok feladata a korai fejlesztés, fejlesztő felkészítés biztosítása.

Ennek értelmében 2103. január 1-től a bölcsőde a sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációját és rehabilitációját nem, kizárólag nevelését-gondozását végezi.

A jogszabályi rendelkezés szerint az átadás megtörtént. A Fecskefészek Bölcsőde épületében a megszokott helyen, a megszokott környezetben dolgoznak tovább a gyógypedagógusok és látják el a Fecskefészek Bölcsődében nevelt- és gondozott sajátos nevelési igényű gyermekeket. Az 5 fő gyógypedagógus munkáltatója jelenleg a jogszabályban előírtaknak megfelelően a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat X. kerületi Tagintézményének vezetője.

Kiemelt figyelmet fordítottak arra, hogy a váltás a gyermekek és a szüleik számára szinte észrevehetetlen legyen. Az átállás zökkenőmentes volt, a fejlesztések ütemében, mennyiségében, minőségében semmiféle változás nem volt tapasztalható.

Montessori-csoport

2012 szeptemberében indult el kísérleti jelleggel a Kőbányai Apraja Falva Bölcsődében egy **Montessori szellemiségű csoport**. Montessori Mária reformpedagógiai módszereinek igen jelentős része még ma is helytálló, és tökéletesen beilleszthető a bölcsődés korosztály életébe. A Montessori csoport a pedagógiai, és gondozási elképzeléseket tartalmazó, általunk készített külön szakmai program alapján végzi munkáját, amellett, hogy a bölcsőde szakmai programját is mérvadónak tekinti.

A csoport egyik kisgyermeknevelője, és a bölcsőde vezetője egy Montessori tanfolyamon is részt vettek, melyet sikeres vizsgával zártak. A tanfolyamot elvégző kisgyermeknevelő, az elméletben tanultakat, illetve a hospitálás során szerzett tapasztalatokat beépítette az általa gondozott gyermekek gondozásába, nevelésébe. A nevelési év végére a bevezetett eszközök használata megkönnyítette a csoport életét. Kiegyensúlyozott, nyugodt légkörben ismerkedhettek a gyermekek azokkal az eszközökkel, mely Montessori pedagógiájában megfogalmazódott. Folyamatosan alakítják a csoport életét és teszik teljesebbé az eszközparkot.

Szociális helyzet

A 2013. évben a bölcsődébe felvételt nyert 997 fő gyermek közül 201 fő rendszeres gyermekvédelmi támogatást kapott, ez utal a családok jövedelmi helyzetére.

Nagyon sok kisgyermek a bölcsődében kapja meg a fejlődéséhez szükséges tápanyag nagyobb részét.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben (RGYVK) részesülők 100%-os kedvezményt kapnak, aminek köszönhetően a rászorulóknak nem kell fizetni az étkezésért, ami esetenként akár havi 8 800 Ft körüli megtakarítást jelenthet a családoknak.

Intézmény	Átlag létszám (év)	RGYVK-ban részesülők családok száma	RGYVK-ban részesülők aránya az átlagléttszámhoz viszonyítva
Fecskefészek Bölcsőde	77	12	15,69%
Napsugár Bölcsőde	71	4	5,52%
Apraja Falva Bölcsőde	93	9	9,61%
Gyermeksziget Bölcsőde	87	12	13,85%
Cseperedők Bölcsőde	91	23	25,62%
Gyöngyike Bölcsőde	32	16	50,00%
Csillagfürt Bölcsőde	47	12	24,42%
Apró Csodák Bölcsőde	68	8	12,00%
Szivárvány Bölcsőde	32	11	35,05%
Összesen:	614	107	17,48%

A fenti táblázat adataiból kiolvasható, hogy a kerületben leginkább a Gyöngyike Bölcsőde (50,00%), valamint a Szivárvány Bölcsőde (35,05%) vonzáskörzetében összpontosulnak a hátrányos helyzetű családok.

3. Gyermek átmeneti gondozása

Az ellátásra vonatkozó adatok:

A Gyermek Átmeneti Otthonában (a továbbiakban: Otthon) a kőbányai gyermekek átmeneti gondozására kerül sor. A férőhelyek száma: 12 fő, átlag férőhely kihasználtság a 2013. évben 11,16 fő volt.

Év	Ellátási napok száma	Ellátottak száma	Kihasználtság (%)
2001.	2 923	55	55
2002.	3 210	36	73
2003.	2 885	48	66
2004.	3 903	52	89
2005.	4 105	45	93,7
2006.	3 117	42	71
2007.	4 057	41	93
2008.	3 051	49	70
2009.	3 351	39	76,5
2010.	4 104	42	93,6
2011.	3 583	46	81,8
2012.	3 544	54	80
2013.	4 084	40	93,6

Az Otthonban átmeneti gondozásban részesített gyermekek száma: 40 fő, a gyakorlatban azonban 41 fő, mert az év során ellátásban részesült egy fiatal felnőtt is, aki 18 éves, sérült és két kiskorú testvérével érkezett az otthonba a kilakoltatásuk miatt.

Az előző évekhez viszonyítva az Otthon kihasználtsága a 2013. évben magas volt. Az év során sikerült férőhelyet bővíteni, így a férőhelyek száma 14 főre emelkedett. A betegszoba átalakítása történt egy anya és 0-3 éves korú gyermeke fogadására alkalmas helységgé.

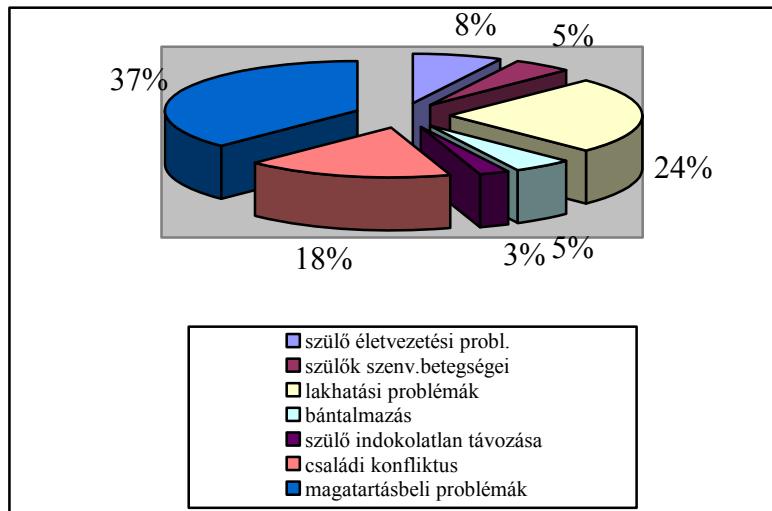
A 2013. év során 40 gyermek ellátása valósult meg, ebből 10 ellátás az előző évről húzódott át, 30 gyermek ellátása pedig az év során indult. Az ellátottak egynegyede 13 év alatti, háromnegyede 14-18 év közötti gyermek volt. A nemek aránya kissé eltolódott: 40%-ban fiúk, 60%-ban lányok voltak az Otthon lakói.

2013. év során három esetben került sor ideiglenes gondozásra. Két esetben ideiglenes hatályú elhelyezés követte az ideiglenes gondozást, egy esetben a gyermek otthonába távozott a törvényes képviselővel.

Az év során, akárcsak a korábbi években, az ellátás kezdeményezői leggyakrabban a Gyermekjóléti Központ családgyógyászai voltak. A Gyámhivatal általi kezdeményezés gyakran a védelembe vétel során történő kötelezést jelentette.

A védelembe vettek száma magas: 40 gyermekből 24 volt védelembe véve, az ellátottak 60%-a. Az ellátottak több mint negyede kötelezve volt az ellátás igénybevitelére.

Az ellátottak száma az elhelyezést kiváltó probléma típusa szerint

2013. során, akárcsak az előző években, az ellátást leggyakrabban a gyermek magatartási problémái miatt igényelték. Az ellátottak több mint egyharmada a magatartás problémái miatt került átmeneti gondozásba. Az ellátott gyerekek közül további 7 mutatott súlyos viselkedési és magatartási problémákat, bár a bekerülés indoka nem ez volt. A gyermekek több mint fele (22 fő) küzdött ezzel a problémával, mely egyfelől a családi háttérben gyökerezett, másfelől a kortársak hatására alakult ki. Gyakran előfordult körükben a cigaretta, az alkohol, különböző gyógyszerek, drogok (többnyire fű, illetve dizájner drogok) illegális használata.

A családgondozás keretében heti, kétheti rendszerességgel családi konzultációra, a törvényes képviselő és a gyermek részvételével, szülőkonzultációra a szülő részvételével, napi, heti rendszerességgel gyermek konzultációra a gyermek részvételével került sor.

Az Otthon munkatársai a gondozás minél optimálisabb kimenetele érdekében együttműködtek:

- legintenzívebben a Bárka Gyermekjóléti Központtal: esetmegbeszélések, esetkonferenciák során;
- a Gyámhatósággal: tárgyalásokon való részvétel során;
- az oktatási nevelési intézményekkel: a gyermekek tanítóival, osztályfőnökökkel, szaktanárokkal az iskolai feladatok tervezése, ellenőrzése során;
- a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattal: a gyermekek szakértői vizsgálata, az elhelyezési értekezleteken való részvétel során;
- az egészségügyi intézményekkel: házi orvosokkal, szakorvosokkal a gyermekek egészségügyi problémáinak megszüntetése érdekében.
- a Rendőrséggel két gyermek felkutatása érdekében, akik ismeretlen helyen tartózkodtak;
- a Nevelési Tanácsadóval, ahol az év során 8 gyermek terápiájára került sor. A magatartási problémákkal küzdő gyermekek pszichés megsegítésére fókuszálva, különböző ellátási formákat kerestek: a Gyermekjóléti Központ pszichológusa további 6 gyermekkel folytatott több alkalmas konzultációt, a Pongrác Községi Házban rendszeresen járt családterápiára 3 gyerek és családja, továbbá pszichodráma csoportba és serdülő csoportba jártak a kamaszok. 8 gyermek vett részt pszichiátriai kivizsgáláson, és volt, aki rendszeresen gyógyszert szedett.

Az átmeneti gondozást kiegészítő programok

A Gyermek Átmeneti Otthonának munkatársai az év során igyekeztek az ellátottak számára érdekes, fejlődésüket szolgáló, a szabadidő kulturált eltöltését célzó programokat szervezni. Elsősorban a nyár folyamán szerveztek ilyen jellegű programokat, tábortokat:

1. Gyermektábort a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ által fenntartott táborban Balatonlellén,
2. Adler Alapítvány szervezésében a KMOP-5.1.1/A-09-2f-2011-0001 A kőbányai „Kis-Pongrác” lakótelep szociális célú városrehabilitációja című városrehabilitációs projekt keretében Gárdonyiban,
3. Erzsébet táborban „Mesés nyár vár ránk” vettek részt Zánkán
4. Adler alapítvány szervezésében csoportfoglalkozásokra került sor 2013 január – szeptember között a Pongrác telepen kialakított Közösségi Házban,
 - kreatív csoport kortárs önkéntesek bevonásával – heti rendszerességgel
 - pszichodráma csoport heti rendszerességgel
 - szülőcsoport havi rendszerességgel
5. Kőbányai Kábítószerügyi Egyeztető Fórum pályázatának keretében az Életre Való Egyesület szervezésében és kivitelezésében drogrehabilitációs kisfilmkészítő műhely működött, amely során több alkalmas foglalkozás után saját kisfilmet készítettek a gyerekek, amely bemutatásra is került,
6. a Pongrác Közösségi Házban kézműves foglalkozásokra, kamaszcsoportra jártak az ellátottak 2013 szeptembere és decembere között.

A gyermekgondozási formák változása az átmeneti gondozás végével

	2012.év	2013. év
Átmeneti gondozás 2012. december 31-én	10 fő	9 fő
Átmeneti gondozás más intézménybe (Családok Átmeneti Otthona, védett ház)	6 fő	1 fő
A gyermek más hozzátartozóhoz került	4 fő	1 fő
A gyermek a törvényes képviselővel távozott	27 fő	21 fő
A gyermek szakellátásba került	5 fő	5 fő
Egyéb (kollégium)	2 fő	3 fő
Összesen:	54 fő	40 fő

A gyermekek kétharmada családjában maradt a törvényes képviselővel (a kollégium, illetve hetes otthon is ide tartozik), mindössze 5 gyermek nem térhetett vissza az eredeti családjába, esetükben ideiglenes hatályú elhelyezést, illetve átmeneti nevelést rendelt el a hatóság.

A 40 ellátott 30 családból került be. A családok jövedelme alacsony, gyakori, hogy nehéz körülmények között élnek. A személyi térítési díjak befizetése nehézkes, többszöri felszólítás után sem mindig történik meg.

2013. év során takarékosági szempontok miatt a készenléti ügyeletet az Otthon látta el. A készenléti ügyelet ellátásában a felsőfokú végzettséggel rendelkező gyermekfelügyelők is besegítettek.

Jelzések száma összesen: 24, ebből 5 név nélkül 19 névvel, elérhetőséggel.

Azokban az esetekben ahol a Gyermekjóléti Központ érintett volt, a továbbjelzések megtörténtek.

Egy esetben történt meg gyermek azonnali elhelyezése a Gyermek Átmeneti Otthonában a gyermek magatartási problémáiból következő családi konfliktus okán.

IV. A felügyeleti szervek szakmai ellenőrzéseinek tapasztalatai

A gyámhatósági, illetve a gyermekvédelmi területen 2013. évben végzett szakmai ellenőrzés tapasztalatai:

Budapest Főváros Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala (a továbbiakban: Kormányhivatal) 2013. február 19-20. között helyszíni ellenőrzést tartott a Bárka Kőbányai Szociális és Gyermekjóléti Központban. A vizsgálat eredményeként megállapítást nyert, hogy:

- A gyermekjóléti szolgálat működéséhez szükséges – jogszabályokban előírt – alapidokumentumokkal rendelkezik. A szükséges nyilvántartásokat, adatlapokat vezetik, ugyanakkor a jövőben nagyobb hangsúlyt kell fordítani a teljes körű kitöltésükre (dátum, aláírással való ellátás).
- Az elhelyezési és tárgyi feltételek megfelelnek a jogszabályban előírtaknak, az intézmény festése, és az iratszekrények bővítése javasolt.
- Az NM rendelet 1-2. mellékleteiben meghatározott előírásoknak megfelelnek a jogász óraszámát kivéve.

A Kormányhivatal hiánypótlásként előírta a jogász heti 10 órában történő alkalmazását, valamint a készenléti ügyelet ellátására együttműködési megállapodás kötését az Otthonnal. A fenntartó Önkormányzat pótolta a hiányosságokat, így a hatósági ellenőrzés tárgyában indult eljárás a Kormányhivatal BPC-020-931/8/2013 számú végzése alapján megszűnt.

A Kormányhivatal 2013 áprilisában a Gyermek Átmeneti Otthonában is ellenőrzést végzett. Az ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy:

- Az intézmény a szükséges alapidokumentumokkal és szabályzatokkal a törvényben előírtaknak megfelelően rendelkezik (szakmai program, SZMSZ, házirend, érdekképviseleti fórum, működési engedély, tanúsítvány stb.).
- Az elhelyezési és tárgyi feltételek megfelelnek az NM rendeletben foglaltaknak, azonban javasolta az intézmény festését.
- A dolgozók személyi anyagai megfelelőek (rendelkeznek a végzettséget igazoló okirattal, munkaszerződéssel, munkaköri leírással, nyilatkozattal). Két gyermekfelügyelő nyilatkozatot tett a szükséges a képesítés megszerzése.
- Az intézmény eleget tett a nyilvántartással kapcsolatos kötelezettségeinek, továbbképzési tervet vezetnek, jelenléti ívet és szabadság nyilvántartást vezetnek folyamatosan.
- Az átmeneti gondozottak teljes körű ellátása megfelelően biztosított.
- Az egyéni gondozási tervek rendben elkészültek, az együttműködés a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtóval megfelelő, az értesítések megtörténtek.
- Az ellenőrzött iratok rendezettek voltak, tartalmazták a szükséges dokumentációkat.
- A szükséges nyilvántartásokat megfelelően vezetik (zsebpénz, ellátási napokról szóló nyilvántartás, térítési díj, jövedelem nyilatkozat stb).

V. Rendőrségi adatok, bűnmegelőzés:

Az elmúlt év során bűncselekményben érintett kiskorú összesen 132 fő volt, ebből 48 fő lány, összesen 97 fő fiatalkorú és 35 fő gyermekkorú volt.

Gyanúsítottként összesen 32 fő került büntetőeljárásba, ebből 12 fő gyermekkorú volt.

2012. év statisztikai adatai

	Életkor szerinti megoszlás		Összesen	Nemek szerinti megoszlás	
	fiatalkorú	gyermekkorú		fiú	lány
Bűncselekmény	342	47	389	281	108
Gyanúsított	96	16	112	83	29

2013. év statisztikai adatai

	Életkor szerinti megoszlás		Összesen	Nemek szerinti megoszlás	
	fiatalkorú	gyermekkorú		fiú	lány
Bűncselekmény	97	35	132	84	48
Gyanúsított	20	12	32		

A számadatok az előző évekhez képest az érintettek minden körében csökkenést igazolnak.

A gyermekek- és fiatalkorúak által, illetve az ő sérelmükre elkövetett jellegzetes bűncselekmények természetét és mibenlétét elemezve megállapítást nyert, hogy a korosztályt legfőképpen (telefon) lopások, illetve rablások érintik sértetti oldalon, valamint, hogy az esetek többségében az elkövetői kör is ebből a korosztályból kerül ki.

Mindezekre figyelemmel a kerületi fiatalok számára szervezett bűnmegelőzési foglalkozásokon, kiemelt helyet kapott az ilyen irányú bűncselekmények megelőzési lehetőségeiről tartott felvilágosítás és a rendőrség részletesen foglalkozott az ilyen jellegű bűncselekmények büntetőjogi következményeivel.

A kapitányság bűnmegelőzési előadója a kőbányai iskolákban lebonyolított programok során kiemelt figyelmet fordított a gyermekkorú- és fiatalkorúak felkészítésére, hogy elkerülhessék az áldozattá- vagy bűnelkövetővé válás esélyeit.

Az elmúlt év folyamán két általános iskola teljes felső tagozatos osztálya, valamint két középiskola 9. évfolyamos osztályainak tartottak a rendőrség szakemberei bűnmegelőzési órákat a gyermekeket érintő bűncselekmények vonatkozásában, amivel összesen 390 tanulóhoz jutottak el.

D.A.D.A.- EllenSzer program

Az oktatásban öt általános iskola vett részt, alsó tagozaton 2 osztályban, felső tagozaton összesen 22 osztályban, mindösszesen 552 fő tanuló részvételével zajlott oktatás.

Az EllenSzer oktatásban résztvevő középiskolák száma 3 db: összesen 10 db osztályban mindösszesen 308 fő tanuló részvételével zajlott oktatás.

Mindkét program esetében a résztvevő iskolák a programot hasznosnak, fontosnak értékelték, és a következő tanévre is igényelték.

Nyári tábori programok

A nyár folyamán a kerületben működő mindkét nyári napközis táborban (KÖSZI tábor, Szent György hittanos tábor) több alkalommal tartott a rendőrség bűnmegelőzési programot bemutatókkal, előadással, filmekkel, közös játékkal.

A programokban összesen alkalmanként 25- 50 fő gyermek vett részt. Minden alkalommal a gyerekek a témákhoz kapcsolódó, oktató jellegű ajándékot kaptak a Kőbánya Közbiztonsági Közalapítvány támogatása jóvoltából. A tábori programok tematikája a drog- és egyéb addikciók köré épült, így az ajándékok is ezt a tematikát tükrözték.

Pályázati együttműködések

2013. évben az ERGO szervezettel közösen nyert TÁMOP 5.6.1. pályázati munka során a családon belüli erőszak és gyermekkori prostitúció volt a prevenciós munka témája. A gyakorlati munka a Széchenyi István Általános Iskola 7-8 osztályos évfolyam tanulóival zajlott. A témakörben 16 órás komplex bűnmegelőzési programsorozat, egész napos szakmai fórum és nyári táborozás szervezése is történt a gyermekek számára. Összesen 106 tanuló vett részt a programban.

A Kis Pongrác Komplex Rehabilitációs EU-s pályázat keretén belül kiírt Bűnmegelőzési mini szoft pályázaton a kerületben működő Alfa Polgárőr Egyesülettel a rendőrség közösen pályázott, és nyert. A program során hatféle program elemmel a területen élő teljes lakosságot lefedő különféle programok szervezése valósult meg.

A Bárka szervezésében megtartott tematikus napon az év során két alkalommal voltak jelen a rendőrség emberei saját bűnmegelőzési programmal (tudatmódosító szerek hatásai, következményei témában). Mindkét alkalommal külön foglalkozást szerveztek az érintett fiataloknak, valamint családtagjaiknak.

Továbbá a körzeti megbízottak iskola rendőrök folyamatos kapcsolattartással, konzultációs alkalmakkal, egészségnapokon szervezett programokkal segítették a kerületi iskolákban felmerülő problémák hatékony megoldását.

Így az elmúlt évben 858 fő általános, és 698 fő középiskolás számára nyújtott a rendőrség bűnmegelőzési ismereteket.

A rendőrség aktívan képviselteti magát a Kábítószer Egyeztető Fórum (a továbbiakban: KEF) helyi szervezetének munkájában is, ahol szintén kiemelt figyelemmel kezelik a kiskorúak felé irányuló prevenciós munkát a programok szervezésében.

A kábítószer befolyásoltság megelőzése és csökkentése érdekében az elmúlt év során a KEF pályázat keretében több célzott program is megvalósulhatott, melyeknek lebonyolítását, szervezését a rendőrség vezette, a megvalósításban együttműködve kerületi középiskolával, illetve a Bárkával.

A Bárka szakembereivel és az intézménnyel kapcsolatban levő gyerekek, valamint szüleik számára több forduló képzés/ fórum került megszervezésre.

A Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskolában a tanulók és szülei számára komplex drogrevenziós programot szervezett a rendőrség az elmúlt évben, melynek részét képezte egy prevenciós előadás (dr. Zacher Gábor toxikológussal), egy jogi tájékoztatás a drogokkal kapcsolatban, valamint az elterelésben résztvevőkkel való személyes találkozó.

A program nagy sikerrel, széleskörű érdeklődéssel zajlott, több mint 300 diák és 200 szülő vett részt a programon.

VI. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében nyújtott alapellátási formák:

Az önkormányzat a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi alapellátások közül a családok átmeneti otthona szolgáltatást civil szervezettel, a „RÉS” Szociális és Kulturális Alapítvánnyal együttműködve biztosítja.

A RÉS Alapítványnál 2008. január 1-től 6 család elhelyezésére van ellátási szerződés, és a jó együttműködés jegyében az ellátási szerződést újabb 5 éves időtartamra meghosszabbította önkormányzatunk.

A X. kerületből az esetek többségében a Gyermekjóléti Központ kezdeményezte a családok elhelyezését bántalmazás, családi konfliktus, kilakoltatás, lakásárverezés, albérlet elvesztése miatt. Az ellátottakra jellemző, hogy elsősorban hátrányos helyzetű, a társadalom periferiáján élő, többgyermekes, munkanélküliséggel küszködő, alacsony iskolai végzettségű családok.

Az önkormányzatnak, illetve az intézményeknek a következő civil szervezetekkel van együttműködési megállapodása:

- Alapítvány a Kőbányai Családokért – családi programok, táborok támogatására
- Gyermekmosoly Alapítvány – gyermekprogramokban, csoportokban önkéntes tevékenység végzése
- Remény Magyarországért Alapítvány – rendezvények lebonyolításában önkéntes tevékenység; családoknál, Átmeneti Otthonban tisztasági festés
- Baptista Szeretetszolgálat Utcafront Csoport – adományosztás, közös utcai szociális munka drogfogyasztó gyerekek esetében
- Félúton Alapítvány – alkoholbeteg vagy túlzott alkoholfogyasztó szülő megsegítésére
- Baptista Szeretetszolgálattal – nappali melegedő szolgáltatás biztosítására
- Sokproblémás Családokért Alapítvány – addiktológiai szolgáltatás biztosítására
- Borsika Családi Napközivel 12 fő ellátására

Együttműködési megállapodás nélkül is jó volt az együttműködése az intézményeknek alkohol és drogproblémákkal küzdők esetén a TÁMASZ Ambulanciával.

A kőbányai intézmények szociális és gyermekvédelmi tevékenységet folytató civil szervezetekkel, alapítványokkal rendszeresen együttműködtek.

A kerületi gyermekvédelemben részt vevő további szervezetek:

- Kőbányai Diáktanács
- CIKK (Civil Ifjúsági Kör Kőbányáért) Egyesület
- Radar Iroda
- Kerületi Gyermekvédelmi Munkaközösség

A prevenció elképzeléseket illetően további cél a kerületi sport, és szabadidős tevékenység választékának bővítése, a pszichológusi, gyermek pszichiátriai szakemberek bevonása a gyermekvédelembe. Ez nem kizárólag az önkormányzati feladatként jelenik meg, hanem minden civil kezdeményezést, alapítványt be kell vonni a komplex megvalósítás érdekében.

VII. Jövőre vonatkozó célok, elképzelések:

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- Cél a célzottság növelése. Törekedni kell arra, hogy a legrászorultabb családok hatékony segítséget kapjanak.
- A tapasztalatok alapján a hatékonyságot növeli a természetbeni támogatások biztosítása, ezért a természetben nyújtott támogatások körét tovább szükséges bővíteni (pl. Kőbánya Kártya bevezetése).
- A kerületi sajátosságokra, igényekre való reagálás, válasznyújtás a tipikus problémákra.
- Továbbra is szoros szakmai együttműködés fenntartása az érintett kerületi gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel.

Gyermekjóléti ellátás:

Évek óta hosszútávú céljaink között szerepel a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontból a veszélyeztetettség megelőzése, és az iskolai szociális munka kiterjesztése. A folyamat középpontban a gyermek, szülő, valamint a gyermek, szülő és iskola kapcsolata áll. A szülők gondolkodását, szemléletét, és az iskolával kapcsolatos elvárásaikat kívánjuk formálni. Célunk, hogy olyan gyermekek kerüljenek ki az iskola falai közül, akik ismerik magukat és képesek saját, és környezetük szociális problémájának megoldására.

A Bárka Prevenációs csoportjának összegzett tapasztalatai alapján a hasznosítható tanulságok, egyben jövőre vonatkozó tervként megfogalmazható igények és feladatok az alábbiak:

- szükséges az adminisztratív protokollok kimunkálása a pályázati költségvetések és elszámolások kezeléséhez,
- fontos lenne az aktivitás lehetőségének megteremtése tagságunk távolodó tagjai felé is, mely az új pályázati programok tervezésén keresztül lehetséges,
- kimondott, továbbra is igényelt feladat marad a honlap-fejlesztés – közösségi oldalakon való megjelenéssel is kiegészítve,
- új kihívásként jelentkezik a koordinációt biztosító intézmény – BÁRKA - újrászervezését követően a szorosabb kapcsolat ápolása, az egyes intézményi egységek KEF munkájába történő bevonásával,
- a tavalyi tervekből meg nem valósított elemek – a helyi szükségletek felmérése és cselekvési tervbe foglalása (melyet idén a KEF országos koordináló szerve is nyomatékosan előirányzott), valamint a Kőbányai KEF együttműködési szerződésének megújítása – is jövőbeni feladat lehet.

Gyermekek napközbeni ellátása - bölcsődei ellátás:

Jövőbeni feladatunk annak kidolgozása, hogy miképpen tudjuk megoldani a szakmai munka minőségének romlása nélkül a gyermekek ellátását. Egyik megoldás lehet, ha nagyobb számban és összegben tudjuk támogatni dolgozóinkat a szakképzettség, és a főiskolai diploma megszerzésében, ehhez azonban forrásra lenne szükségünk. Másik megoldást a szakirányú főiskolai képzéstől várjuk, ahonnan az első végzett osztály 2013 nyarán került ki.

Harmadrészt a pályakezdő, vagy kerületünkben elhelyezkedő új dolgozóknak belső továbbképzések révén próbálunk segíteni abban, hogy a kerületre jellemző magas színvonalú ellátást tudják nyújtani.

Az elkövetkező évek egyik kiemelkedő feladatának tekintjük a szakdolgozói gárda megtartását a motiváció erősítésével, az elismerések nem kizárólag anyagi jellegű közvetítésével, közösségi programok szervezésével.

Gyermekek átmeneti ellátása

Kerületünkben pályázati forrásból befogadó szülő (helyettes szülő – nevelőszülő) képzést tart a Fehér Kereszt Egyesület. Ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy a Gyermekek Átmeneti Otthona önálló helyettes szülőt vagy helyettes szülői hálózatot működtethessen, ahol az Átmeneti Otthon által foglalkoztatott helyettes szülők az átmeneti otthoni férőhely felének megfelelő létszámú gyermek teljes körű ellátását biztosíthatnák. Ez megfelel a módosított Gyvt. szellemének is, miszerint a tizenkét év alatti gyermek átmeneti gondozását és otthont nyújtó ellátását befogadó szülőnél kell biztosítani, kivéve, ha a gyermek tartósan beteg, súlyosan fogyatékos, a testvéreket nem lehet együttesen a befogadó szülőnél elhelyezni vagy más okból szükséges az intézményes elhelyezés biztosítása, továbbá gyermekek átmeneti gondozása esetén az intézményes elhelyezést a szülő, törvényes képviselő kéri és az nem ellentétes a gyermek érdekével.

A módosítás alapján a 0-3 éves korosztály is részesülhet átmeneti gondozásban, valamint a 3-12 éves korosztályból azok a gyermekek, akik alkalmasak helyettes szülői családba beilleszkedni, és ahol ehhez a törvényes képviselő is hozzájárul, valamint ez szolgálja leginkább a gyerek érdekét, megfelelőbb ellátásban részesülhetnek.

A férőhelyek növelése lehetőséget ad más kerületekkel való ellátási szerződés megkötésére a jobb kihasználtság érdekében. A budapesti kerületek jelentős részében nem működik gyermekek átmeneti otthona, bár az ellátás kötelező feladat a 20 000 főt meghaladó települések esetében.

Munkaszervezés szempontjából az éjszakai nem éber ügyelet ellátására további önkéntesek bevonását tervezzük.

Az Adler Alapítvánnyal szoros együttműködést tervezünk, minél több pályázati forrás felkutatása érdekében, a szabadidős programok palettájának gazdagítása céljából.

A táborok további szervezését, folytatását, a sporttevékenységek bővítését tartjuk fontosnak. Amennyiben sor kerül férőhelyek kiszervezésére szomszédos kerülettel, a szakmai munka az együttműködés kidolgozása válik szükségessé.

Az anya gyerek szoba beindításával, ennek az ellátási formának (anya gyermekével együtt fogadva az átmeneti gondozásban) szakmai kidolgozása válik szükségessé, valamint a három év alatti gyermek ellátásának szakmai kidolgozása is időszerűvé vált.

Bűnmegelőzés:

A jövőre vonatkozóan fontos cél, hogy a kiskorúak, fiatalkorúak kriminalizálódása ellen minden érintett lehetőségei szerint minél többet tegyen.

A korosztály körében napirenden kerülnek napvilágra, fogalmazódnak meg olyan kérdések, problémák, amikre szakszerű válaszokat kell tudni adni az őket körülvevő, velük felelősen foglalkozó felnőtteknek. Ilyenek az internetezés, számítógépezés, a társasági oldalakon való jelenlét kapcsán felmerülő kérdések - veszélyek, a különféle tudatmódosító szerek gyors terjedése, a designer drogok iránti nagy kíváncsiság megjelenése a köreikben, vagy a különféle agresszív magatartási formák egyre sűrűbb felbukkanása.

A jelzőrendszer különféle intézményei révén többféle szakmai program is működik a kerület különféle oktatási intézményeiben. Célszerű lenne, ha ezekről a program lehetőségekről az önkormányzat egy adatbázist hozna létre, amiből igény szerint az oktatási intézmények választhatnak, szükségük szerint igényelhetnek. (Pl. Rendőrség DADA program, védőnői szolgálat dohányzás alkohol elleni felvilágosító programja, Nevelési Tanácsadó különféle kihelyezett programjai, stb.). Ezzel biztosítható lenne, hogy az iskolákba kerülő programok között ne legyenek átfedések, illetve ne legyen esetleges, hogy kihez milyen programok híre juthat el.

A Gyermekvédelmi tanácskozás alkalmával a kerületi szakemberek által megfogalmazott a kerület gyermekvédelmi tevékenységével kapcsolatos általános problémák a következők:

- Anyagi nehézségek, munkanélküliség következtében felerősödő családon belüli konfliktusok
- Védőoltásokkal, státus vizsgálatokkal kapcsolatos problémák – nem megfelelő a stílus, a hozzáállás – nem tudatosul a gyermek érdeke
- Sok az egészségügyi probléma (a beteg ember)
- Egyre több anya szorul pszichés támogatásra (nem csak a szülés körüli időszakban!)
- A dohányzás még mindig sok a gyermekek környezetében, és érezhető az agresszivitás növekedése is a családon belül
- Szülői kötelességek nem tudatosulnak
- Fellazult családi kötelékek, a családban élő felnőttek felelősségvállalásának csökkenése, a gyermekek nevelési feladatainak áthárítása jellemzi nagyon sok gyermek hozzátartozójának, családjának életét.

Még mindig nem megfelelő az információáramlás a jelzőrendszer tagjai között (oda-vissza), valamint fontos lenne a közös prevenció programok kidolgozása érdekében egymás tájékoztatása az aktuális programokról és az ingyenes szolgáltatásokról. Több gyermekvédelmi továbbképzés megszervezésére lenne igény. Jelzés esetén a jelzőrendszer tagjai visszajelzést várnak az eset fogadásáról, a megtett intézkedésekről, sőt szívesen vennék az eszmegbeszélésen készült jegyzőkönyv megküldését is.

Olyan klubok, foglalkozások, tanfolyamok megszervezésére lenne szükség, ahol nevelési kérdések körében az érintettek irányutatást kaphatnak, valamint több baba-mama klubra, szülésre felkészítő tanfolyamra, elérhető párterápiákra, pszichológusokra lenne szükség.

A kerületi szakemberek várják a prevenció munka támogatását és a munkakörülmények javítását.

A kerületi védőnők megfogalmazták, hogy 2013-ra sokat javult a védőnők és a Gyermekjóléti Központ munkatársainak kapcsolata, azonban még mindig folyamatosan emelkedik a nehezen megoldható eseteknek a száma, ahol az összes gyermekvédelemmel foglalkozó szakterület hosszan tartó együttműködésére van szükség. Ezzel párhuzamosan több közös eszmegbeszélésre lenne szükség, ahol az egyéni megoldásokon túl az általánosabb „rendszerhibákra” is fény derül, valamint a gyakorlat is azt mutatja, hogy hatékonyabb együttműködést eredményez a párbeszéd, a rendszeres kapcsolattartás a személyes ismeretség, főleg egy döntés előtt.

TARTALOMJEGYZÉK

I. A kerület demográfia mutatói	3. oldal
II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások	
1. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	4. oldal
2. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	6. oldal
3. Óvodáztatási támogatás	7. oldal
4. Gyermekétkeztetés	8. oldal
III. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások	
1. Gyermekjóléti ellátás	8. oldal
2. Gyermek napközbeni ellátása	16. oldal
3. Gyermek átmeneti gondozása	19. oldal
IV. A felügyeleti szervek szakmai ellenőrzésének tapasztalatai	22. oldal
V. Rendőrségi adatok és bűnmegelőzés	23. oldal
VI. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében nyújtott alapellátási formák	25. oldal
VII. Jövőre vonatkozó célok, elképzelések	26. oldal